

Decyzja
Prezydium KK

nr 128/15

ws. opinii o poselskim projekcie KP PSL ustawy o zmianie ustawy o emeryturach
i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ Solidarność zgłasza następujące uwagi do poselskiego projektu *ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw*.

Idea dokonania zmian w ustawie o emeryturach i rentach z FUS bliska jest NSZZ „Solidarność”, o czym świadczy zaangażowanie w działania na rzecz przeprowadzenia referendum dotyczącego wieku emerytalnego. Niemalże 2 miliony podpisów zebranych pod wnioskiem referendalnym pokazuje skalę niezadowolenia Polaków z obecnie obowiązujących regulacji.

Zmiany powinny mieć jednak charakter kompleksowy, a nie wybiórczy. Przedstawiony projekt tego nie gwarantuje. Wątpliwości budzi jednocześnie zgodność zaproponowanych w nim rozwiązań prawnych z konstytucyjną zasadą równości. Artykuł 32 Konstytucji stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Obok normy konstytucyjnej należy podkreślić, że art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazuje, że ustawa stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny.

Takie wątpliwości budzi w szczególności uzależnienie prawa do emerytury od spełnienia warunku osiągnięcia wyłącznie okresu składkowego wynoszącego co najmniej 40 lat. Wliczanie do okresu od którego zależy prawo do emerytury bez względu na wiek wyłącznie okresu składkowego spowoduje, że rozwiązanie to znajdzie zastosowanie wyłącznie do relatywnie nielicznej grupy osób, które w stosunkowo młodym wieku rozpoczęły wykonywanie pracy i za które wcześniej zaczęto opłacać składki na ubezpieczenie społeczne, a które następnie w sposób nieprzerwany kontynuowały zatrudnienie aż do osiągnięcia wymaganego okresu składkowego. W tej grupie znajdują się również osoby, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. osoby, którym do

stażu składkowego wlicza się okresy ubezpieczenia społecznego rolników, okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia. Z proponowanego rozwiązania nie będą mogły skorzystać osoby, które z uwagi na naukę w szkole ponadpodstawowej, ponagimnazjalnej lub studia wyższe zostały objęte ubezpieczeniem społecznym później, a także osoby, które w okresie swojej kariery zawodowej przed dniem 1 stycznia 1999 r. korzystały z urlopu wychowawczego. Okresy nauki w szkole wyższej jak również okresy urlopu wychowawczego przypadające przed dniem 1 stycznia 1999 r. są bowiem traktowane przez ustawodawcę jako okresy nieskładkowe. Z proponowanego rozwiązania nie będą mogły skorzystać również osoby, które w okresie swojej aktywności zawodowej z uwagi na okresowe trudności ze znalezieniem nowej pracy czasowo pozostawały bez pracy albo świadczyły pracę na podstawie tytułu nie rodzącego obowiązku ubezpieczenia społecznego (np. umów o dzieło). Powyższy problem dotyczy zwłaszcza młodszych uczestników polskiego rynku pracy. Przytoczone argumenty dają podstawę do sformułowania pod adresem rozwiązania zawartego w art. 1 pkt 1 projektu opiniowanej ustawy nowelizacyjnej zarzutu dyskryminacji ze względu na wiek, płeć, stan rodzinny, datę urodzenia czy wykształcenie. Zarzutu tego można by uniknąć, gdyby prawo do emerytury bez względu na wiek zostało uzależnione od osiągnięcia przez ubezpieczonego stażu ubezpieczeniowego, do którego byłyby wliczane zarówno okresy składkowe jak i nieskładkowe.

Nie do zaakceptowania jest także propozycja, aby do stażu ubezpieczeniowego, od którego zależy nabycie prawa do emerytury bez względu na wiek były wliczane wyłącznie okresy opłacania składki na ubezpieczenie emerytalne od podstawy wymiaru nie niższej od kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników. Do okresu składkowego uprawniającego do emerytury bez względu na wiek nie będą zatem wliczane okresy ubezpieczenia, w trakcie których zgodnie z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych składka na ubezpieczenie emerytalne odprowadzana była od podstawy wymiaru niższej niż minimalne wynagrodzenie np. w trakcie okresów pobierania zasiłku dla bezrobotnych albo sprawowania opieki nad dzieckiem na podstawie art. 18 b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” zwraca także uwagę na niedociągnięcia w uzasadnieniu projektu polegające na braku szacunków obciążenia budżetu konsekwencjami normy projektowanej w art. 1 ust. 6 i 7, gdzie proponuje się podnoszenie wysokości emerytury do emerytury minimalnej ze środków budżetu państwa.

Prezydium KK wskazuje na potrzebę kompleksowego rozwiązania, które prawo do emerytury będzie łączyć zarówno z latami składkowymi jak i nieskładkowymi oraz odwoływać się do wieku osoby ubezpieczonej.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” widzi potrzebę włączenia w system zabezpieczenia emerytalnego możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę. Musi być to jednak regulacja która uwzględni faktyczne zróżnicowanie sytuacji ubezpieczonych przed 1999 rokiem i po wejściu w życie reformy emerytalnej. Widzimy także potrzebę debaty nad problemem drastycznego spadku wysokości emerytur obliczanych zgodnie z zasadą zdefiniowanej składki przy braku efektywnych zachęt (podatkowych i ubezpieczeniowych) do samodzielnego oszczędzania na starość. Drastyczny spadek świadczeń powiązany z niedostatecznym rozwojem pracowniczych programów emerytalnych stanowi poważne zagrożenie dla spójności społecznej i popytu wewnętrznego w nadchodzących latach.

Gdańsk, 23 lipca 2015 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

Z-ca PRZEWODNICZĄCEGO
KK NSZZ „Solidarność”

Bogdan Biś